

PODAWCA (27) *sb m*

o oraz drugie a jasne, pierwsze a pochylone.

sg *N* podawca (9). ◇ *G* podawce (1). ◇ [D podawcy.] ◇ *A* podawcę (1). ◇ *I* podawcą (1). ◇ *V* podawco (1). ◇ *pl N* podawce (5) *RejRozpr* (2), *RejPos* (3), podawcy (1) *WujNT*. ◇ *G* podawc(o)w *WujNT* (2), podawiec (2) *KromRozm III*, *RejPos*. ◇ *D* podawc(o)m (1). ◇ *I* podawcami (2) *UstPraw*, *SarnStat*, podawcy (1) *OrzJan*.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. Świecki opiekun kościoła, mający prawo przedstawiania władzy duchownej kandydata na dane beneficjum; *collator BartBydg, Mącz, JanStat, Cn; patronus (possessionis) Modrz, Cn; habens ius edendi, praesentandi a. sacerdotium Cn (20) : BartBydg 30; RejRozpr Cv [2 r.]*; ále przedfy tym fy v nas porządkowi ápoštołfkyemu nye vbliza [...] / iz fáry / plebániye / y inśe przełożeńśtwá áłbo preláturey kołcyelne wedle śwyeckich podawyec woley idą *KromRozm III Kv; UstPraw K2v; Mącz 122d*; A tu fie obáč łákomy podawco / co zá dáry áłbo zá śłuzby áłbo ná czyie przyczyny dawáłś takie páłterze owieczkam twoim tobie od Páná twego zwierzonym *RejAp 35v, 35v marg, Ee3v*; iácy máią być śprawce á śzáfárze tych śkárbow Pánśkich [...] / y iákie máią być śprawy á śzáfárłthwo ich / y iáko fie podawce ábo przełozeni / ktorzy ie ná to przeładzáią / máią ná to rozmyśłác *RejPos 24v, 23v, 123v marg*; Y tym śię złtáło / że z máiętności śtárodawnych / á práwie iákoby dziedźicznych / ludzie vczeni rzruceni śą: á ná mieyfce ich / dano ludzi / iákom powiedział / Zborowi niepożyteczne / ále rzeczám ich y podawcom bárzo pożyteczne. *ModrzBaz 133v; BielRozm 4*; Opuszczaią się wywody ktoremi się moze to pokazać, iz Podawca albo Dziedzic tei wsi wktorey Kościoł iest, pustoszyc go ob differentiam niemogł religionis. *ActReg 21*; ABy śkárby kościelne wcale były záchowané / vřtáwiamy: iz Kśięża Biskupi w mieściéch á w imionách náłzych Królewśkich z Stároftámi áłbo Dzierżawcami náłzemi / á w śzlácheckich z podawcami / máią Inwentarze śrębrá y śkárbow Kościelnych czynić. *SarnStat 213*.

W połączeniach szeregowych (3): Bo ich [szafarzy] nie obierał krol / áni biskup / áni podawcá / iedno wřzytká śpołeczność przez Duchá s. śprawiona *RejPos 23v, [290]v*; Aczkolwiek Biskupi y káplani mogá być miánowani / obieráni / y praefentowani od krolow / od pośpolśtwá / y od podawcow: wřzákże nie mogá być poświęceni y pośtánowieni / iedno od Biskupow *WujNT 744*.

Wyrażenie: »podawca urzędow kościelnych« (1): Tákby też podawcy vrzędow kościelnych odpowiedác mieli *WujNT 84*.

2. *Ten, kto udziela, dawca; author Modrz; largitor, subadministrator, suppediator Calep; traditor Cn (7) : Subadministrator. Suppediator, largitor. Podawca. Calep [1018]b.*

podawca czego (5): *RejPos [290]v [2 r.]*; *WujJud 162*; Ktoby przeto gwałcił ten dar / íáme⁸⁰ Bogá iego podawcę gwałci *ModrzBaz 143*; [*BudArt N5, R2; Respons C4; IAKVBOWI GORSKIEMV, [...] OZDOBIE OYCZYZNY, CZVLEMV PASTERZOWI, PODAWCY GODNOSCI: [...] PAMIĄTKĘ BYCIA IEGO [...] IAN IANVSZOWSKI [...] CHĘTLIWIE WYDAL Y WYSTAWIL. CerGór 10*]. *Cf podawca czego komu.*

podawca czego komu (1): że ciężko Graekóm wřzyftkim / [...] bywřzy przedtym podawcy zacnémi praw y obyczáiów narodowi ludzkiému / teraz [...] żyć śprofnie bez práwá / y bez obyczáiów wřzelkich. *OrzJan 30*.

[*podawca* czyj [= *dający komuś*]: gdzie tak Chrystus mowi: Włzytko mi podano od oycá me^{go}. [...] A iż tak iełt/ tedyć lam Bog prawdziwy iego podawcá iełt *BudArt* P7v.]

W połączeniu szeregowym (1): Niech fię włtydzą fałzywych/ á nie z Bogá poftęmpkow fwoich dziśieyfzy Heretykowie/ ktorzy [...] y Duchá S. y fkarby łálki iego (nie biorąc ich od Chryftułowych namieśnikow/ podawcow/ y fzáfarzów) łobie przypifuią. *SkarŻyw* 82.

Szeregi: »podawca i rozdawca« (1): ále prośili [*apostołowie*] Páná Bogá fwego/ iáko wiernego podawce y rozdawce włzytkich fpraw fwiátá tego y o fakrę/ o inwełtiturę wiernym fwoim *RejPos* [290]v.

»ustawca i podawca« (1): Chrystusci iełt wftawcá y podawcá wewnętrznym włzytkich świátosci *WujJud* 162.

[*Przen [czego]*: [*wino morskiej cebule*] Słuzý Podágrze/ y Stáwowym bolom/ [...] Owa wfelákiego zdrowia iełt podawcá *SienHerb* 627b.]

a. [*Fundator uposażenia*]: Iełliby fię dwa łobie rowni o iákie opátrzenie párlí/ á káždýby z nich mowił/ że to iełt iego włafne lenno/ ktemuby teź káždý innego podawcę miánował/ tedy tá fprawá przed onym Sędziem/ przed ktorým fię włzczeńá/ ma koniec wźiáć *SzczerbSpecSax* 212 (*Linde*).]

3. [*Doręczyciel [czego]*]: czo my [*Piotr, gospodar ziemi mołdawskiej*] oſthathek dobremu baczeniu w.k.m. i ich mſczy panow radnich zliczamy i inne rzeczy przez thego podawcze liſthu naszego uſthnie roſkazuiemy *CorfusDocum* 1577 nr 336.]

4. [*Ten, kto podał do druku*]: Z ktorých [*lekarstw*] ácz iuź niektore były w piśmiech widziáne/ á nieco za wátpliwe miáne/ [...] Włzákże co kolwiek przed tym było wátpliwego: Teraz przez mię podawcę ma być pewne á prawdziwe. *SienHerb* 491 (*Linde*).]

Synonimy: 1. *patron*; 2. *rozdawca*, *szafarz*.

Cf [**PODDAWCA**]

KW, MM